

LANTOS KÖLTEMÉNYEK.

IRTA

MAGYARÓSI SZ. JÓZSEF.

SZ.-UDVARHELYI REF. TANÁR,

1861.

MÁSODIK KÖNYV.

Hoffmann Dénes 1877

SZ.-UDVARHELYTT, *Junius 21.*

NYOMATOTT BECSEK DÁNIEL BETŰIVEL.

1870.

LAHTOS

KOLTEMENYER.

25635

MAISON DE LA PAIX

ST. BAVARHETTT

WOMATOTT BIRSH DAVIED DITIVIO

1870

ÚJABB ODÁK,

AZ 1849—1860-ig

TARTOTT SZOLGASÁG ÉVEIBEN.

ÜJABB ODAK,

AN 1849-1860-ig

TARTOTT SZOLGÁLATÁRA

48. Báró ifj. Vay Miklós és gr. Teleki Sándor tisztelőkre, mint fekvőik holdja szerénti egy krajcáros adomány megkezdőire, az egyházi honi pénztárba.

Oh Muzsa, oh lelkesülés
Ha van bennem még oly tűz,
Jóra, szépre szent hevülés,
Mely szavakkal fényt nem űz,
Mely becsül, bár kicsiny, oly tényt,
Mely ha mag kezdetében,
Áraszt végetlen eredményt
Nemzetem jövőjében.

Engedd Muzsa énekelnem
Gróf Telekit és Vayt.
Te is sors engedd tisztelnem,
Honom sok ily fiait.
Kicsinyhez, ha mindenki tesz,
Krajcárhoz krajcár járúl,
Kicsinységből nagyság így lesz
Egészre, egy. így hárúl.

„A gazda, ki két szál füvet,
 Tenyészt hol eddig egy nőtt,
 Mint valamennyi országlár,
 Több sokszor a hon előtt.
 Ha volna, ki egy búzafő
 Helyett négyet termesztne,
 Nálam többre becsülendő,
 Első állam- s harcfinál!“

Atya szól nyilatkozatában,
 Halld, bölcs király Fridrichnek;
 Mint egy tyúkról óhajában,
 Jó IV. Henrichnek.

A kezdet soha se nehéz,
 Csakhogy jól kell kezdeni:
 Teremtő lesz emberi kéz,
 És mive majd isteni.
 Maga az egész világ is
 Apró elemekből áll,
 Nemde a nap világa is
 Csak aranyporokból száll?

Nem áll ezüstkrajcárokból
 A millió sokság is?
 Nem egyes kis fűszálakból,
 Roppant sor kazalok is?
 Nem egy, és négy kalászból,
 Asztagok s raktárak is?
 Vagy nem morzsa porondokból,
 Templomok, és várak is?

Teremtsünk mi is világot
 Anyagiból erkölcsit.
 Népbe óltsunk erényágot,
 S szedjük nemesb gyümölcsit.
 Magunkból nőjünk nagyságra,
 Ne várjuk ezredektől,
 Minek útja boldogságra,
 Függ csak buzgó percektől.

Titeket hon nagy fiai!
 Ha követend mindenki,
 Gróf Teleki Sándor s Vay,
 Ha ki nem marad senki,
 Elláthatatlan nagyságra,
 Emeli nemzetünket,
 Elhirli egész világra,
 E tény dicsőségünket.

Így nem század, egy év is hoz
 A közjóra milliót;
 Így teremt nem óltoványoz,
 Nemzet, minden szépet, jót.
 Így egy krajcár, s egy év becse,
 Teremt Vayt, Telekit,
 Százezeret, mig egy Gecse,
 Egy ezeret, ezerit.

49. Mária Trézia trónja megmentése a magyar
nemzet által.

A hatás, visszahatást szűl,
Új nemest lél magyar ész,
Mig kormány ármánya feszül
Magyar nemzet el nem vész.
Nem célszerűbb-e megnyerni
Oly büszke nagy nemzetet,
Mely megmenteni, s megverni,
Erős volt a németet?

Mely karjain tartva fiát
Midőn sirva serkenti,
Hét ellenségtől Máriát,
Nagylelkűen megmenti;
Melyet midőn Napoleon
Királyt választani, hív
Rákos-mezőre, törvény s trón
Íránt, még akkor is hív?

Tudja ezt angol, francia
A hosszú aszszói Márs,
Érdem-karddal tanusítja
Hős Szentkereszti András,
Tudja a híres Plánián
Mellette vérrel tölt sánc,
Mint nehezült Terézián,
Hadsorstól a vércsa bánc.

Nádasdi Ferencet Prága,
 Látá, Frigyessel szembe,
 Mit tett vitéz magyarsága,
 Végső veszedelembé.
 Mária díszíté maga
 Vitézrend cimerével,
 Mely, harci érdemszalaga,
 Nádasdit önzésével.

Mintsem csak félelem adja
 Vissza törvényeinket,
 S ha ez nincs visszaragadja
 Erő, ércpénzeinket.
 Nem okosabb-e tisztelni,
 Ily nemzet szokásait? ..
 S nem gyűlölni, irigyleni
 Nyelvét, pénzét, jogait?

Várni kell fiú születést,
 S csak úgy nyújtani engedményt?
 Indokul használni érzést,
 Hogy érzés szüljön erényt? ...
 Öröm szüljön, vagy félelem,
 Nem nagylelkűség erényt? ..

Nem! ... Igazság, nem kegyelem,
 Csak erény adhat dicsfényt! ...

Nincs sújtva néma hallgatás
 Átká, minden esetre.
 Más, más nemesebb hivatás
 Vár hős, nemes nemzetre.

Jogaira van szüksége
 Neki nem dicsőségre.
 Kiterjedt már dicsősége,
 Egész földkerekségre.

Nem jöhet más hétéves harc?
 Más Frigyes, Napoleon?
 Nem oly változó a sorsarc?
 Milyen a káméleon!
 Van-e változóbb színü gyík,
 Mint hadi sors hatalma?...
 S mi van oly bizonytalan sík,
 Mint az önkény uralma?

Nem lesz szükség hősre másra?!
 Új bajnok Alvincire?
 Új Szentkereszti Andrásra,
 Festetics-, Nádasdira?
 Hét millió magyar hive
 Ha van német királynak,
 Nem lehet-e magyar szive,
 Előtte is viszálynak?...
 S hét ellenséges hatalom
 Jőjön, mint Máriára,
 Áll-e erősb védőltalom
 Mint a magyar, trónjára!

Mit tett hajdan Kelet felől
 Török ellen Hunyadink?
 Azt teendi enyészetről,
 Ha kell, egy új Nádasdink!...

50. Népelnyomói II év alatt.

Álnok mosolylyal látszik a káröröm
A szolgál elkük ajkaikon, a kik
Gazdag gyümölcsit most aratják,
Hivatalokban a gyászidőknek.

Nép milliói rongyosok, éhezők,
Néhány kövérek mig veritékivel,
Díjezreikben hivalognak
A haza koldusodik naponta.

Ármány kohárok! Sima kegyenc urak,
Uralkodóknak, s trónörökösinek
Kik elrontói?! ti — e bűnből
Árad örök nyomor e világra!

Ti forradalmot hoztok elé s a nép
Vérét kiszíván, zsebjit ürititek!
Ti trónzsámolyi, sok Polignác!
Bűnereitek kiürithetetlen!...

Ti pénzcserélők, tervfaragók, ti szó-,
Ti hitszegők, ti lélekölők, a tan
A tiszta erkölcs, ifjú lélek
Aljasul általatok fajulva.

Mint félretett kincs, úti segédi rosz
Napoknak a vész napjainak, nekünk

Féltöbbek és drágábbak-e bel
Ékszereink, az arany- s ezüstnél.

Ti kémlelőkkel törbe kerítetek
Vendéget, útast, mint az egész hazát,
Ti forgalomból pénzt kivesztek.
Így a papir nyereségtök, így érc.

Most szolgaság elfőjt szabad érzetet,
Jog s önbecsülést ez megől, ez kiirt.
Erkölcsei rablás, legnagyobb bűn,
Tisztelet illet erényt s a vallást.

De vár a boszú vár tireátok is,
Most a legyőzött nép panaszolva nyög !
Igaz s őszinte nép panaszja.
Nem maradand lakolatlan a bűn.

Ha németeknél van tudomány ipar,
Ha higgadtak, szolgálaiabbak is,
Magyar, léngyel s olasz vitézebb,
S végtelenül hazafibb, s nemesb is.

Meg tudja vetni mindenik, a bitort,
Mint egy hitetlen szívtelen együgyüt.
De nem, nem hagyja boszúlatlan
Őket, a kik haza vérszopói.

Gróf Pálfi Károlyt kellene hallani,
Itt azt az elmúlt századi szónokot
Az úri bátort, mily merészen
Szóla a nemzetiség ügyében?

„Már négy heten át foly az ülésetek,
S még döntve nincsen semmi!“ Ferenc király
Imigy dorgál, de Pálfi felkél
S így felel erre nemes modorban:

„Harminc éveknek száma hanyatla le
Mióta lépett a mi magyar honunk
Trónjára felséged s irántunk
Nem teve mégis azóta semmit!“

Nagy Pál, a felső-bükki szavaljon-e?
Mit érne Nagy Pál, Pálfi, akár Kemény?
„Világbiró, világtörténet!“
Ez leszen a ti örök birátok.

51. Új „szózat“ a magyarokhoz 1858.

Új szózat oh, ti Bendeguz, Attila
Árpád utódi oh magyarok! Ti nem
Buzogtok ős törvényeinkért?! . . .
Melyeket ők kezeinkbe adtak? . . .

Ők hoztak e szép földre, e drága hont
Ők alkoták, s ti túrni ma képesek
Levétek, hogy lábbal tapodják,
Eltiporók jogaink- s honunkat?

Oh megvetéssel rejlene föld alá
István királyunk, és ama még magasb

Erényü László, büszke Kálmán
Látva ilyen közönyös türelmet.

Hozzátok ismét Berzsényi szóljon-e?

Ő rázza fel laz lelketök álmaikat?

Ő, vagy Vörösmartink búsongó

Szózata elragadó hatalma? . .

Nem súlyosabbak sokkal a lángszavak?

Ma, nem valóbbak, mint mikor a nemes

Jóslók, csak inkább látnokolták,

Azt a mi most keserű valóság? . .

De lám a vésznek legviharosb fele

A látnokoktól, rám nehezüle, rám

Gyengébbre, szólanom kiáltót,

Bús haza! érted a síri csendben?! . .

Ős honteremtők lelkei! mily haza

Vér ára jött ránk rólatok, és minő

Nagyságra nőtt az, Nagy Lajossal,

S Hunyadiakkal, arany korában!

S im a magasság menynyire sülyede,

Szabad, nemes nép szolgálva leve;

Az ősi vér hová fajula

A nagy elődök után, utókban!

Hol? mi halom nem domborodik! mi nem

Sír? . . mely elődink szent porait fedí?

Mily folyamot nem feste vére,

Védeni trónt, s honot, őseinknek?

Hol nem nyugosznak közhaza ifjai?
 Honfík, kik együtt haltanak, éltenek,
 Nem mint jelenben ti, kik egymást
 Félrevezetve legyilkolátok!

52. Ismét a magyarokhoz 1859.

Új felvirulás ösztöne késik-e?
 Egy tizedig még tétlen alunnia?..
 Meddig hat ily erőködés ránk,
 Meddig emészt kimerült erőnkben?!..

A tized elmúlt s mennyi nyomor borit,
 Ám a csalódás tarthat ilyen soká?!..
 Bőséget ígért összeöntés
 És szüleménye, kopár szegénység.

Nyertünk mi mégis drága tapasztalást,
 Sokszor, ha vesztünk, nagy nyereség a kár,
 Ha vér, a sors legjobb tanítónk,
 Felvirúl e haza, nemzet újra.

Csak új erő kell, új akarat, szilárd
 Áldozni készség, kényszerített hatás
 Ellen, a mely csak nyom, csak olvaszt,
 Átalakítani, nem haladni.

Védjed magyar, védj nemzetiségedet,
 Védj ősi nyelved s ősi ruháidat;
 Külföldi köntőssel, szokással,
 Nemde felöltöd a szolgaságot?..

53. A magyar nemzethez, Kazinci Ferenc százados
ünnepére, 1859.

Mily drága a hon, nyelv is olyan becses,
Oly édes annál, a ki igaz magyar;

Üzd bár Amerikába, nyelve

Napja gyanánt, oda is kíséri.

Új népet ebből öntene vagy kohár?

Kioltható-e nemzeti érzete?

Ha egy Rákóci-indulója,

Élenye, harci roham tűzében.

Természetéből gyáva kivetkező?

S mások fájában lesz beleolvadó?

Tán nemzetünkről ezt hívétek?

Jámborok, éktelenül csalódtok!

Nyöstény oroszlán, hogy ha megengedi

Tigris köjöknek szopni saját tejét,

Úgy elfogadja büszke Árpád

Nemzete szója helyett a másét.

Budvára sziklát, hogy ha a Szentkereszt

Tűzgépje edzván, a bagyik olvadék,

Aranynya változik, csak akkor

Lesz magyar átalakúlva, német.

Zöldsáska tábor, méhraj elébb lehet,

Elébb kivedlik, kórcsosulás után,

Bőre s neméből, csörgekígyó

S harcsa leend a Dunába úszva.

Egy semmit érő szolgálcsoporthoz olyan
Nép, a mely egygyé forr idegennel; egy
Zsoldos fagyöngy, cserhez ragadva,
Nemzeti névre sem érdemes faj.

Bir nemzetünk, bir, bővkezü jó anya
Természet által, kincserü készletet,
Ezt osztja ő, ezt hő aranyszomj
Élheti századokon keresztül.

De semmi áron nemzeti lételet,
Ez ezredéves szellemi készletet,
Ezt másnak adni, ő nemesb, ő
Élni akar, fog is élni végig.

Oh Muzsa! élénk lelkesülés habár
Aggat, ne hagyj el, míg eme hon jogi,
Szent ügyben, én is szende lanton,
Lelkemet e sorokon, kiontom.

Nem száz, nem ötven, nem huszonöt. Mi? tiz
Ezer arany csábfény is? ... hideg mosoly,
Rám nézve. Sem dicsvágy, csak a hon
Bájheve, ez melegít, ez ifjít.

Hahogy Kazincink élete egy cserép,
Belőle élő oly fa kiterjedő,
Mely nemzetünk, egy óltoványa,
Emberiség nemes életének.

A mit tökélyes célra irányzanak,
 Nem rabvegyület serge, hanem szabad
     Törvényü népek, melyek egymást
     Megnemesíteni, versenyeznek.

Őrizd magyar hát nemzetiségedet,
 Megmondta báró Eötvös e kincs becsét.
     Nem mondja meg jobban a század,
     Nem haza, nem maga Európa.

Hallál Desewffi gróftól e nemzetért
 Felséges imát eddigi léteért,
     Mit jóllehet, véres, dicső tiz
     Századok árjaiban leéle.

Hallád, mily édes, mily meleg átható
 Oly szózat, a mely zengi Kazinciját,
     Új nyelvteremtőt, Tompa és Szász
     Ajkaikon, gyönyörű dalokban.

Vívj nemzetünk, vívj népjogi ügyödért! . .
 Űlj századéves nemzeti ünnepélyt,
     Kazinciért, Űlj a nagy ügyért,
     Százados, ezredes évszakokban.

54. Berekesztés.

Ide átiratott ezen című kézirat homlokáról :

Emlékívek, Magyarósi Sz. József életrajzából Sz.-Udvarhelyen. Tavasz-hó 12. 1856. Mely emlékek be van-nak tétetve a m.-vásárhelyi Teleki-könyvtárba, kéziratban.

Az író 71 éves korában írta ide
október 20. 1862.

Nem Szalai László ír itt, nem Bajza
történettant, hosszú rendetlen iveken,
Csak egy igénytelen név életrajza.
Van átvive több nagy s kicsiny neveken,
Némely név fölvészve, csak egy téglára,
Más az épület-falban darab kőre;
Más egy kardra, más gyűrűkarikára;
De ezeket is utódok későbbre,
Majd fölfedezve feledés porából,
Kedvvel olvassák e század korából,
Mely kor fogyni látván Árpád fiait,
Éltetni kívánja azok porait.

Ki majd ás itt sok honi romgöröngyöt,
 Jól esik, ha lél nevet, tényt, érdemet,
 Mit néhány betű éltet, föld nem temet.
 Érdekes, a mi itt legtöbb becset ér,
 Kiképződést fokenként mily áron nyer,
 Egyszerű fiú, két jó természete
 Vezér nélkül önerején vezete;
 Látni gyermekkortól magas vénségig,
 Sok biztos forrásu adatból végig!...

ELSŐ ÉNEK.

Oh Klio! mond el, e néhány lapokon,
Kik mentek át szárazon, és habokon,
Komáromból, első, Amerikába,
Mint menekülők, szabadság honába.
Beszéld el Ujházi Lászlót, s társait,
S az Oceánon átvándorlásait. —
Muzsám! Te védtél csak törvényességet;
Te nem helyesléd a függetlenséget.
Általad Ferdinánd vala tisztelve;
Ki által főpontra leve emelve
Magyarhon ős alkotmányos nagysága,
Áldott lantodon, neve, és jósága. —

Még Ujházi, s szerencsétlen társai,
Valának csak Oceán vándorai.
Még Amerikát, még Uj-York tornyait
Nem látván: kétség környezé társait
Ujházi — komáromi vezérnek,
Midőn Halifár városába érnek.

Legelső Diósi, ifjú, és atya,
Csügged, és szavait imigy hallatja :
— Midőn néhány sorsossa, körülötte,
Ki mit veszte, hont, s mindent, említe. —

„Azt képzelém, bajtársak! egész világ,
Viz és ég; s mint az örökkévalóság,
Olyan véghetetlen ezen Oceán,
Melyen eddig hoza gőzösünk : Hermán.
Azt hivém, soha nem tűnik föl más vég,
Mint a tengerbe leszálló bóltos ég;
Mely, elébb, mily felséges tünemény,
Majd oly nyomó, oly széditő jelenmény,
Oly mély ezen vizvilág, ezen kékszöld.
S mily kívánatos az elmaradott föld!

„És most, minő mondhatlan öröm lepe!
Midőn feltűne Halifár zöld gyepe.
Itt tanulám, tenger elleni átok
Után; be édes szó ez : ,hegyet‘ látok!
Ismét meggyőz engem e kedves város,
Csakugyan a tenger, földdel határos;
Létez a két félgolyobis másika,
Létez Uj-York, Vashington, Amerika.
Más föld, hová vagyunk mi evezendők,
Mi hontalanok, új hont üdvezlendők.

„De hát Európa örökre hátunk
Megett marad-e? Hát téged nem látunk
Soha többé, soha, szép Magyarhonunk?
Közted, s közinkbe félvilágot vonunk?
Lesz-e más hon, oly gyönyörű, oly édes?
Hát anynyi férfias, ifjú honvédes

Vért, s veritéket, azért hullatánk?
 Hogy ezer éves hont meg nem tarthatánk?
 Nyilik-e számunkra, más ily föld égtáj? —
 Ah! hon örök vesztése, mint fáj! fáj! —
 Emlékezete, képe, mi jövőndő
 Által lehet lelkünkben kitörlendő?
 Mivel leend kárpótolva, ily honnak?
 Elhagyott nők, gyermekink, sok rokonunk?
 Elmaradt kis Gyulám? — Oly keserű, oly
 Sós nincs e tenger, milyen szememből foly. —
 Özvegy nőm, árva fiam, kobzott örök,
 Megszokott tárgyképek: most éles török! —
 Mi magához oly édesen kapcsola,
 Hogy borítsa azt feledés fátyola?

„Véreim! mért, hozzám mért gyülekeztek?
 Adjatok kezét. — Mint én, úgy éreztek? —
 Mintsem földön futva, hazát kolduljunk:
 Jertek! inkább mind, a tengerbe fúljunk!
 Anynyi véres győzelmeink ünnepén
 Ha nem hullánk el, vérfürdő közepén,
 Mi gojózaportól most rongyosok,
 Földetlen honvédek, világbujdosók;
 Ha nem sodra el se kartács, se gránát: —
 Isten hozzátok: Hon! Komárom! Bánát!
 Búcsu neked is, te, oh hű gőzös, gyors
 Hermán! ki hozzánk jobb valál, mint a sors. —
 Utánam, barátim! Te csendes elem!
 Ugordjon beléd, minden, ki hős, velem!“ —
 Diósi, férj, s atya, elkeseredve
 Így lázzada; jövő iránt kétkedve.

S valóban, nagyrészt a menekültek,
Úgy is látsza, szélsőségre zendültek.

Mire fiatal honvédtisz, Keményi,
Kinek szebb jövőbe nyultak reményi,
Szép, tiszta tűz ömlik el még szemében,
Nem tud elcsüggedni, könnyű vérében,
A sanyarok könnyebb hordozásában,
Szép ifjú, láng elhatározásában,
Hallván e kétségbeesés hangulatát,
Lázzadt kedélyek zúgó mozdulatát.
Hogy a hajóscsoport ily túlságra tért :
Értesíti a komáromi vezért.

Ujházi, lepetve a veszély felől,
Csendes arccal, zajos kebelrel belől,
Kijelenti sietését egyszerre,
De mozgékony Keményi nem vár erre,
Fut; előzve a fővezér szavait,
Így szólítja föl kesergő társait :

„Halljátok! honvéd bajtársak, halljátok!
Ujházi akar szólani hozzátok!
Egyszerre érkezik. Im! itt a vezér.“
Mire a zajongás, hallgatásra tér.
Csend lőn. Ujházi jó; s csendes szót emel.
Mindenki elhallgat, mély figyelemmel. —

„Honvéd társaim! Én is, vezéretek,
A sors csapásait osztom veletek.
Tudjátok, hogy könnyebb, minden szenvedés,
Ha közönsön oszlik a részesedés.
Ha nem vagyunk mi, a sors kedvencei :
Tán, céljára, áldozat eszközei.

Vezéreteket, e sors nem így üldözé?
 S ő szilárdul néz annak szeme közé,
 Annak, a nemzetünkhöz mostohának,
 Higgadtságával férfi nyugalmának.
 Mért súlyosula ily rögtön a tereh?
 Mi az, mi titeket imigy levere?
 Mi nyom : tudom; vesztett múlt kívánsága.
 Vagy sajtó jövő bizonytalansága?
 Hazánknak, hevült képzelődéseitek,
 Ködfátyol képét láttatja veletek?
 Kedveseitekre az emlékezet,
 Csak nehezebbé teszi a nehezet. —
 Tudjátok, hogy még nincs itt a véghatár?
 E város, hol kiköténk, csak Halifár.
 Ez, még nem az utolsó horgonyvetés.
 Hátra van a fővárosba sietés.
 Hadd lássuk! új föld főtisztviselőjét,
 E bolygócsillag lakói elsőjét.
 Látnatok kelletik olyan elnököt,
 Kinek párját mí adhatnók, bár szökött
 Vándor az; mint mí : erénye, erélye
 Nem kisebb, bár bal tere, szerencséje.
 De Hudson folyam felvisz nemsokára
 Uj-York óhajtott kikötő partjára.
 Hol, sorban állnak vízbe néző tornyok.
 Ott nyújt majd nekünk kezét Frenk tábornok;
 Ott lesz az első meleg kézszorítás,
 Szabadszállásra lépünk, felszólítás.
 Ott a köszöntő szabad polgároknál,
 Elsőbbek lesznek, örömkönyek, szóknál;

Jelek, hogy üldözött embertársaik,
 Nekik kedves vendég polgártársaik.
 Ott, bajnok társak! fáradt hajót hátra
 Hagyunk, s ülünk, minél előbb, lóhátra.
 Útunkban lesz még, előbb, mint Vashington,
 Filadelfia, a testvérség hon,
 Európa üldözötti révpártja,
 Kiknek ő védkarjait tárva tartja,
 Mely népébe minket is jövényeket,
 Összeolvaszt, mint idegen pénzeket.
 És azzal bújdosásunk meg fog szűnni,
 Elhagyott egünk helyett, más feltűnni.
 Oh vitézek! véres vészháborúnkban,
 Hosszu, száraz s tengeri útunkban,
 Menynyit szenvedénk, el nem beszélendőt!
 S nem láték egynél is könnyes zsebkendőt.
 Elbirtuk kezdet „közép“ nehézségét :
 S ne bírnók el most már közeli végét?
 Most már, midőn hajónk el nem süllyede :
 Lenne-e köztetek, ki elcsüggede?
 Most, midőn nemsokára célnál vagyunk,
 Földönfutást az ó-világban hagyunk?
 Sok kitartásaink enyhült érzete,
 Lesz majd a múlt édes emlékezete.
 Tűrjete : és várva néhány napokat,
 Jobb sorsra tartsátok fenn magatokat.
 Nem lesz ott rabság, a viláगतkozta ;
 Kaput nyit a szabadság, istenhozta.
 Ott áll fenn egyenlőség dicső széke,
 S befogad, mint testvérség menedéke.

Új hazát nyerünk ott, s nem vérváltságon,
 Oly nemzettől, mely első a világon.
 Ha volt az új föld föltalálójának,
 Columbusnak, hatása szózatának,
 Intvén csüggedt társait kitartásra :
 Hallgassatok ti is rám, ősz bajtársra. —
 Meggazdagúlna-e a kereskedő,
 Ha tengertől lenne visszajedő ?
 Gyáva fut vissza borzadva fölfelé
 A folyón, melyről a tengert szemlélé.
 Gyávább, ki már kiállta a vér-vihart,
 S a sanyar végén nem tűr, ki nem tart.
 Majd e Hermánt, Mississippi követi :
 Követ nagy honfi társunk, a keleti,
 Meglátjuk a három világi hajóst,
 Népjog képviselőjét, K.
 Kinek lelkében van még jövődjője ;
 Kinek két vízi világ, tisztelője.
 Én őt itt, meglátni reméllem, s várom,
 Állandó lakhonja itt leend, három
 Világi út terheit kinyughatja. —
 Bár most Mészáros vitor ábrázatja
 Lehetne enyim, s kellemes szózatja,
 Hogy lelketeket emelné vidúlni,
 Mikor a vihar kezd fölöttünk múlni.
 Megjönek rokonink is új lakinkba,
 S vetik magokat forró karjainkba. —
 Ha szavaink némúlnak könnyeinkben,
 Könnyeink édesülnek örömeinkben.
 Csendesülésteket reméllem, s várom. —

Így szólt a hosszú szakállas Komárom
 Öreg hőse, mint egy tenger istene;
 — Minden szava, keservenyhitő zene, —
 Csengő hangon, nagy tisztos méltósággal,
 Kényszerített mosolygó nyájassággal,
 Mely szemein s arcán külsőleg fejle :
 Bár szívéen legmélyebb fájdalom rejle.
 Dagadt sohajtási titkon szepegnek.
 Mert keserű, idegen föld, öregnek.
 Érzé ezt más szerencsétlen hajós is.
 Panaszolá Bonapárte Lajos is,
 Szerencse játéka, Holland királya.
 Nem boldogítja Florenc kincse, bája. —

Újházit nagy figyelemmel hallgaták,
 Lelkekről a tengerkődöt oszlaták,
 A lelkes intésre lecsöndesültek
 A vándorok; s ismét hajóra ültek;
 És útjokat Uj-York felé folytaták,
 Miglen a várost fényleni láthaták;
 Bámúlván, többire ködös napokon,
 A tenger nagyságát, vízhegy szirtokon.
 Most, honjok képe, emlékezetekben;
 Egy könnycsepp, ez oceáni mélyekben! —
 Menynyire győz ma : a jelen, a múlton,
 Bebizonyítja ezt a merész Fulton.
 Közel van Uj-York ma gőzös hajósna.
 Fejérlenek házai a városna.
 Kiáltanak : „Im! látszik Uj-York! látszik,
 Egy fehér zászlós gőzös füstje játszik!“
 Valóban is érkezik a Hudsonon,
 Frenk Lajos, mint küldött követ, gőzhajón.

Már látszott kikötő partra tódulva,
 Uj-York város roppant népe bámúlva;
 Újságkivánó, köszöntő sokaság,
 Polgármester, polgárság, katonaság,
 Minden kor- s rangtömeg vegyületek,
 Hivatalnokok, papi testületek;
 Kéz, kendő, kalap mozgó ezere
 Légben lenge; éljenzés eget vere! ---
 Szabad nép lelkesülés, leirhatlan.
 Ehez, szúronytól félő nép szokatlan.
 Ezt nem zavarja durva dob lármája,
 Nem rengi kényszerítés trombitája;
 Ez nem parancsolt idvezlet kiáltás,
 Nem fenyegetett ablakvilágítás.
 Ez nem olyan koszorús diadalív,
 Mit kénytelen kéz emel, átkoz a szív.
 Ez nem megrémült város ablakain
 Ma egy, holnap más, kitett nemzeti szín.
 Ez nem Madrid Eliója dúlása
 Által csikart zsebkendők lobogása:
 Ez tiszta rokonszenv nemes érzete,
 Keserűt kóstolt boldogság kegylete.
 Itt készséggel, és ilyen nyílt karokkal
 Néztek szembe ily messzi vándorokkal,
 Elfogadni őket emberiesen,
 Midőn vivé Hudson folyó sebesen,
 Tornyos füstjét most égre egyenesen,
 Leginkább az út céljával egyesen,
 Hajtván jó szél, majd dülve vízfektesen
 A gőzösnek: mely horgonyt alig vete:

Midőn a menekültekhez siet,
 Az amerikai küldött válaszmány,
 Tisztelkedve, honuk földére híván.
 Szárazra Ujházi lépe legelső.
 Vele neje, s két fiatal fiai,
 Amerika jövődő polgárai.
 A fátyolos nő mosolyga könyesen,
 A vidám fiuk hajlanak nemesen.
 Jó, nemzetőr tábornok, díszruhában,
 Végetlen népsor kísérvén nyomában,
 Frenk Lajos, idvezel kézzsoritással,
 Az új világba nyájas meghívással.
 „Meghivom, mond, megbízó hatalommal
 Önöket örömmel, s nyílt bizalommal
 Amerika népe szabad földére,
 S ennek javadalma élvezésére.
 Nem rejlik itt minden szögletben hóhér,
 Női könnypatak, vér, itt boszút nem kér.
 Mint vén Európa ez ifjú világot,
 Nem irigylette úgy Róma Cárthágót.
 Ott, ifjú már, oly kegyetlen, vérszomjú
 Mit itt vénnek hallani is iszonyú!
 A tí világotok, már erénytelen,
 Üldözéshon, erényesnek kietlen:
 Csak egy Broughany-élcés vagdalózása,
 Lehetne annak méltó megróvása.
 Romlott irigye ő boldogságunknak.
 Mí nem vásárlunk hirdapöt magunknak,
 Mely mirólunk erényeket hazudjon!
 Nálatok, pazar fényűzés, dühösség:

Egy hercegnek Rotschild kincse sem elég !
 Ide, népet, nemes példa ragadjon !
 Nem félelmes már nekünk sem Albion,
 Sem Páris, nem új Caesar, Napoleon.
 Egyetlen a földön, saját helyzetünk,
 Egy, s dönthetlen polgári szerkezetünk.
 Nem kell itt fél millió katonaság,
 Mitől féljen, s haljon ki a szabadság.
 Ha itt közügyért van Webszer Dániel,
 Az megannyi Sully nem Machiavell.
 Európa Columbust hogy jutalmazta ?
 Nemde fogva vitette, lebékozta ?
 S a nagy ember nemes bosszújába,
 Láncát téteté koporsójába.
 Ha nyelvem büszkeségig van emelve,
 Ez, egy Memmins, egy Cassius nyelve.
 Mert lelkemben gyúlad nemes lángboszú,
 Látván, mily nyomoruságos, mily hosszú
 Ilyen üldözött hontalanok útja,
 Mely Európa üldözését futja ! —
 Mik ott, a sok nagyok tenger dőzsei
 Forrásai ? Nép insége, könyei. —
 Szálljatok ki partra ; nem ismeretlen,
 Nyomor, e nép előtt, s nem érzéketlen.
 Ugyan Európa, s ugyan Oceán
 Tanita szánakozni ; minden orcán,
 Minden kézben, szívben rokon érzelem
 Él itt ; kész a vendégi segedelem.
 Nyújtsatok csak bizodalmas kezeket !
 Nyúgodjátok ki a szenvedéseket.

Gyógyúljanak testi, lelki inségek.

Jöjtek! mindnyájan ölelt vendégek!"

E nagy szavak, ilyen nemes hangozat,
Magyarok lelkére meleg mély szózat.

„A meghívást érzékenyen fogadjuk

— Szól Ujházi — s magunkat alá adjuk

E szabad-állam kormány törvényének. —

— Főjtja szavát törlésével könnyének. —

Oh erélyes férfi! — szól újra, — nemes

Polgár! hogy lehessen méltó, érdemes

Vándor-csoportunk, ily nagylelkűségre?

Kinek még nem volt ideje hűségre,

Katonai s polgári szolgálatra,

Hogy méltó legyen ily polgárzatra? —

Igen! a boldogság, bölcsesség, jóság,

Mit élvez e nép, s bölcs kormányzóság.

Tette e hont világ búvcsodájává,

Tette világ tisztelete tárgyává!"

Köszönést így fejezé be Keményi.

Mert Ujházit elfőjták érzeményi. —

Összes magyarság Astór palotában

Vett részt vendégi szeretet pompában. —

Új érzelmek közt, vidúlva pihennek.

Vegyes bú- s örömnapiak jönnek, mennek.

Új nyelvek, új arcok, új szokások

Váltják föl egymást, mások, ismét mások. —

Mig érezvén, maradandó lakások

Hogy itt sincsen: mutatja sohajtások;

Mutatja a múltékony fölvidulás

Után, pakolás, szűk helyre szorulás,

Mig jő a hajózás új indulása.
 Megcsendül a hajó harangozása.
 Mig harmadik harangszó következik :
 Minden köt, szorit, öltözik, vetkezik.
 A hajóskapitány csengő szózata,
 Rendezni, s indulni, parancsolatja.
 Megszólal a harmadik nem sokára,
 Indulóra, horgony felhúzására. —
 Indulnak már Filadelfiába,
 Egyenlőség, testvériség honába.
 Foly a kézi kendő, kalapbúcsuzás.
 Büszkén hajlong, gőzös fölött, füsthúzás. —
 Dobog lelke Ujházi csoportjának,
 Nevére hires Filadelfiának.
 Bár még behomályosulni nem tudá
 Lelkekben Duna, Komárom, Pest-Buda.
 Óhajtják Filadelfiát szemlélni.
 Ott új szabad szellemi léget élni.
 Mert sok szépet hallottak Penn városáról :
 Annak hatszáz harmincnégy utcájáról.
 Hol útas, mondják, hinné képzetében,
 Hogy utazik Rómában, s Áthénében,
 A szép Áthénében, nem mostaniban,
 Rómában, a nagy, dicső hajdaniban ! —
 Ily érzés közt jutnak Penn városába,
 Emberi jogok tisztos új honába. —
 Meg tanúlva volt itt Ujházi neve.
 E név éber figyelem tárgya leve.
 Tisztelve nézik a várost társai,
 Sokak itt bámulásoknak tárgyai.

Látják, itt a nagyság, nemes s ízletes,
 Fejér márvány, vagy gránit épületes.
 A város közepén az állam háza.
 Mire egy tény tiszteletet ruháza,
 Hol egykor nagy hongyülése tartatott,
 Hol a függetlenség felolvastatott.
 Hol a nemes Franklin a tudománynak
 Annyit szentelt, mennyit az alkotmánynak.

Mig Ujházi így érze s gondolkoza :
 Az alatt „Hermán“ is oda hajóza.
 Hermán, a világhirűvé lett Hermán,
 Melyet ismer Kelet, Nyugat, Oceán.
 Melyen Ujházi csoportja hajóza,
 Melyet utána Tochmann vezér hoza. —

Vetélkednek itt is az idvezletben,
 Angol, francia, német, vegyületben,
 S több elemek, egy nemzetté simúltak,
 Nem nemzetiséget ölni tanúltak. —
 Itt honnosink, kiknek nem vala honok,
 Várattak, mint legkedvesebb rokonok.
 Számos ezerek öröm rivalgása,
 A jövevények szives fogadása.
 Kiket kézszerítő emberszeretet
 A Vashington palotába vezetett.
 Estve fáklyászene, s Valnut színházi
 Tisztelgő játék, s dal után, Ujházi
 Megbizásából, fiatal Keményi,
 Dagasztván kebelét hő érzeményi,
 Emelt helyről, mit sűrű fény fáklyáza,
 Meleg szavaiban sziveket ráza.

Miket többször félbe szakítanak
 Kitörési az éljenző lármának.
 Többek közt, kellemes szavallatának
 Ily egyes sorai is hallatának :

„Szabad nemzet ! világ első nemzete !
 Melyet véd nemes szelleme, s helyzete ;
 Mert szellemed honvédő, nem hóditó,
 Nem népek kincsét haza takarító.
 Itt harcias, dicső név, csak a honvéd ;
 Mert itt az egyszersmind, nem más, mint
 trónvéd.

Vagyis, most veszem észre, itten nincs trón,
 Ez anélkül egy független, boldog hon.
 Neked, millió polgár, honvédeid,
 Nem trónvédid, zsoldos gyülelészeid.
 Téged kívül véd természet, tengered,
 Benn lelkesülés, győzhetlen fegyvered.
 Melyet ha véd egy kitartó Vashington,
 Visszavonúl Európa, mint Albion.
 Neked juta, védőleg békességért
 Vívni, e dicsőség, nem dicsőségért.
 És ha általános szükség fölhevna,
 Amerikában csak egy lélek vívna,
 Mint egy Hadúr isten, a lelkesülés,
 Egy szín, egy zászló alá egyesülés.
 Országid, egymáshoz egyenlíteni,
 Vagy egyik, máson felül tündöklenni,
 Boldogságban, polgári erényekben,
 Egymást átkapcsoló szövetségekben :
 Ez neked legnemesebb irigységed,
 Ez neked legszerencsésb vetélységed.“

„Téged boldogita Isten kegyelme,
 Hogy, nem önkény, csak igazság fegyelme,
 Olvaszszon egy testté, annyi népeket,
 Annyi hitet, annyi nyelvet, színeket.
 Mi pedig, szerencsétlen honvesztettek,
 Honért harcolt magyarok, száműzöttek,
 Mit kérünk mi? Nem kegyelem kenyerét;
 Csak egy közös haza földjét, fegyverét.
 Veletek egy honért, halni vagy élni,
 Magyarhont Amerikával cserélni.
 Mit nem cserélnénk mi semmi országgal;
 De nem barátkozhatunk meg rabsággal;
 Ősinktől öröklött, saját vérségünk,
 Hogy szolgaságot nem tűr büszkeségünk.
 Másként ki adna nekünk oly váltságot?
 Miért elhagynók mi Magyarországot? —
 Itt, szavak, csak szív tördelt tolmácsai,
 Mint ez olvadt fáklyák tört darabjai.
 Ha egy útast is, kinek már lankadnak
 Rontsolt tagjai, szívesen fogadnak
 A gazda barátságos szózatai,
 S enyhülnek a vendég fáradaimai:
 Mennyivel inkább mi honvesztettek
 Áthatva vagyunk, s elkötelezettek,
 Midőn tí hont adtok, mit mí vesztettünk,
 Midőn mí holtak, itt újjá születünk.
 Mint arra, honvesztés, mily elveszett kincs:
 Úgy ezt hálálni, szó feltalálva nincs. —
 Légyen, öntudat s világ méltánylása,
 Érzelmünk, köszönetünk kimondása!“ —

Erre többen, németek és angolok,
 Készülnek felelni, lelkesült szólók.
 Főleg Rosenthal, német, Gläser, angol.
 Az első hévvel, röviden válaszol,
 Várva, szünni nem akaró taps között,
 Mely Keményire éljenzajt öntözött.
 „Nem súlytolatlanok, monda, a karok,
 Melyek titeket fogadnak, magyarok!
 Honvesztés előttünk sem ismeretlen.
 Ezért lelkünk is, nem rokonszenvetlen.
 Mi is mindnyájan sorsüldözöttjei,
 Lettünk e közállam újszülöttjei.
 Vagy miénk, vagy atyáinké, e sors volt,
 Mely titeket most velünk egybe kapcsolt.
 Nemzetségték istenhozta nyereség.
 Hiányzott itt eddig e nemzetiség.
 Én őszinte baráti kezet kérek :
 Olvadjunk egybe, új bonfi testvérek!
 Honunk töletek is egységet kíván.
 Egység, erősebb véd, mint az Oceán!
 Megbűszhődött a ti Európátok.
 Frissíti polgári villám, vész, átok.
 Viharözönből fejlődő gyümölcse,
 Lesz erényessége, új erkölcsse.
 Űzzön csak ide most minden országot.
 Megverjük mi majd ötet, s a világot!“ —
 — Megáll itt szava, mint az elpattant húr.
 Látszott szaván nem jobbágy, hanem népúr. —
 „Magyarok! — Gläser angol itt szót átvesz,
 Tölti lelkét komoly, de mély érzetszesz. —

„Világhirű nép! eddig ismeretlen :
 Ezer éves hon után, most földetlen :
 Nemes büszke, szabadságra méltó nép !
 Érzé erődet a leigázó gép :
 Vessetek itt aggodalomnak véget ;
 Vizontúl hagyjatok keserűséget.
 Sorsotok most, ha tenger, sós, keserű,
 Minden nagy kezdet keserű gyökerű :
 Hidjétek, nemzetötek dicsősége,
 Oly magas fény lesz, mily köd most insége.
 Egy istenünk, egy honunk lesz veletek.
 Ismeretlen-e honotok, nevetek ?
 Ki ne ismerné Árpád nemes faját ?
 Magyar harci erényit, szép hazáját ?
 Ennyi áldozatvért tán ingyen ontott ?
 Önkénynapja itt vett forduló pontot.
 Ki nem hallá ama zajos örömet,
 Mely megrázá az országos teremtet,
 Hogy hallá új alkotmányáról e hirt,
 Melyre Ferdinánd, megesküdt s aláírt ?
 Ki ne tudná az új teremtetett erőt ?
 Annyi vérontót, oly erős megverőt ?
 Három világ vendégli nagy fiait :
 S mi ne ölelnők azok hontársait ?
 Mi lennénk hideg amerikaiak ?
 Adjatok kezet kézbe, új honfiak.
 Ha világotok, lábbellenes velünk,
 Mi, mint az, tompúlt lelket nem viselünk.
 Népeknek, félgömbnek is van aggsága.
 A miénknek most virúl ifjusága.

Ha nálatok a nap halad, itt feljő.
 Közös sorsunk lesz itt jelen, jövő.
 Ha szép múltja volt a magyar nemzetnek :
 Sanyarja most, alapja nagy kezdetnek.
 Átalakulás, vérözön, vésszajos.
 Lesz nagyobb Lajosotok, mint Nagy Lajos,
 Egy népbálvány, imádja nép, mint csodát.—
 Ti! itt nálunk építsetek új Budát.
 Itt nálunk nincs nemzetiség különbség.
 Egybe olvaszt testvérség, egyenlőség.“ —

Végre, Binder százados oldalánál,
 Jagelló, szép hölgy, az erkélyre kiáll,
 Jagelló, vitéznő, honért áldozó,
 Szépnevére halhatatlan dicshozó,
 Neje, a honfi menekült Tochmannak ;
 Tochmannak több hűségérdemi vannak,
 Ujházi leghivebb kísérőjének,
 Megbizásban pontos tényezőjének.
 Ily nőt Binder a népnek is bemutat.
 A nő, kiállván a rengeteg útat,
 Köszönő és tisztelgő szólásában,
 Elolvadván lelke, hálájában,
 Szavaiban úgy elérzékenyüle,
 Hogy zsebkendője könytől nehezüle.
 S csak ezek lehettek tördelt szavai :

„Oh! ti dicső hon nemes polgárai!
 Hittem, nem vagyok oly gyenge, mint nemem :
 De csak asszony vagyok, tanuja szemem. —
 Eltúrtem vért, háború tengervihart,
 Karom, kardom szereple férfi magyart :

De most lelkemben, a nőt láthatjátok.
 Többet mond hálám, mint szavam hozzátok.
 Éljen örökké szabad világotok!
 Éljen ebben emberbarátságotok. --
 Mélység vala búm lassu hallgatása.
 Nincs hatalmamban könnyem lenyomása. —
 Ilyen rokonszenvért, hogy irántatok
 Így elfogódom: meg kell bocsátnatok.“ —

E szavait is alig végezheté.
 Ifjú Binder jobbot nyújt, s elvezeté.
 Félre vonulnak Keményi, s Diósi,
 Közös nyomor baráti két sorsosi.
 Keményi, Diósi vállára dűle,
 Önmellére csüng feje, s mosolyoda.
 Nem pillantva, ujjaival játszoda.
 Diósi ily szavakra melegüle:
 „Mi a honvesztés? Azt miért könyezik?
 Nem mások, csak honvesztettek érezik.
 Ezek lelke, apadatlan fájdalom.
 Résztvevők érzelme? Múló száanalom.
 Ha hazát elárulni, kárhozat:
 Honért, hont áldozni, minő áldozat!
 Legfájdalmasabbika, az érzésnek,
 Érzete, honból örök költözésnek,
 Kényszerítve, ismeretlenek közé,
 Kit honhoz annyi édes lánç kötözé.
 Mily feledhetlen, a hon édessége!
 Mily más, az idegenség hidegsége.
 Mily meleg nélküli külső mosolygás!
 Minden nap idegenek közti bolygás.

Ah! részesnek kell lenni ily vesztésben,
 Annak, ki áthatva van ily érzésben!
 Ki saját honfájdalom érzeményből,
 Ki tündér álmokból, legszebb reményből,
 Esett ily hontalan nyomorúságba,
 S így lett földvándora, három világba?
 Kinek, nem honja, egy polgár szobája,
 Hanem kiszorula a ház gazdája;
 Nem hazája, egy város, egy fogadó,
 Mely ma itt, holnap másutt szállásadó.
 Melynek nincs nemzete, honja, s egyebe,
 Mint ott, hol legjobban telhető zsebe.
 Ez, honát magával szekeren vonja:
 Amannak, csak hol szabad, ott van honja.
 Nem, hol srtázsamester lakja szobáját,
 Szent óhajtást zár, rém bezárja száját.
 Neki föld, ég anyagi kövérsége,
 Mosolyoghat, ha nincs szellemisége.
 Te hallgatsz, ifjú barátom! ezekre,
 Lelket olvasztó, meleg érzelmekre?“
 Kérdi Diósi, Keményi fejét
 Vállán tartván, és átkarolva mellét. —
 Keményi felel rája, sohajtással,
 Tán könyét fedezni, elfordulással. —
 Feltűne, fiatal romlatlansága,
 Mély bánatban is, mivelte méltósága.
 Békén tűrve szokatlan sanyarokat,
 Milyek nem szoktak súlytolni nagyokat,
 Kiket dönt sors úti nyomorözönbe,
 Gyalogolásra, vagy szennyes börtönbe.

Új erő s kedv érzésében, vidorok
 Kezdenek lenni a magyar vándorok.
 Enyhülének Filadelfiában,
 Becsület, erény és vallás honában.
 De ez emberszeretetet városában,
 Nincs minden zárva, Ujházi vágyában.
 Mit látni vágy „Hermán“ fáradt hajóssa,
 Ujházi, az a föld első várossa;
 Melyet öntöznek Potomác ágai,
 Hol még nem rég laktak erdők vadai;
 Ő oly városba jutni, óhajтана,
 Milyet látott szép régiség hajdana;
 Mely a világ legnemesebb hősei,
 Egyikének tisztelt nevét viseli:
 Ez, ma, Vashington egyszerű nagysága!
 Hol, egy nagy nemzet harminckét országa,
 Mint a népjogok dicső templomában,
 Hoz törvényt nagy Kapitoliomában. —
 Büszkén áll e szabadság magas halma,
 Mint egykor Róma nagysága, hatalma.

Már a filadelfiai éjjelen,
 Sirius gyémántója magas delen.
 Már a Vashington vendég-palotában,
 A magyar csapat merült nyugalmaiban.
 A világitó mécsek kialvának;
 Fáklyászene, éljenzés némulának.
 Ujházi is szenderüle álomban.
 Lelke szárnyal már Kapitoliomban. —

MÁSODIK ÉNEK.

A vándor utazásnak szebb napjai,
 Miket Filadelfia polgárai
 Fűszerezének szegény magyaroknak,
 Új földet, hont kereső vándoroknak :
 Kölcsönös ismerkedésben fájának.
 Estélyek bús lelkeket orvoslának.
 Mint Suyllkill s Delaváre folyói
 Egybe folynak itt : úgy jövény bolygói
 Már rokonszenvvvel összesimulának.
 S egymástól már nehezen is válának.
 Néhány nap múlik. Ujházi s hivei,
 Többek közt : Tochman, Diósi, Keményi,
 Elérnek a fő-, és frigyes városba,
 A Potomák hét ágival zárosba.
 Tündöklük a nagy Vashington, földnyakon.
 Tengerre sétálható, csatornákon ;
 Melyek a távol tengert közel hozzák :
 Kikötőt sűrű hajók árbocozzák.
 Látszik a város felséges zöld hantja,
 A Kapitol, szabadság Pánthéonja.
 Melyet ide függetlenség emele;
 Dagad Ujházi, s Keményi kebele.

Ha ifjú, szebb jövődőről álmodik :
Korosnak is lelke, multja ifjodik.

Ujházi, e felséges épületben,
Szemlélve bámul, komoly érzetben.
Mig az elnöknek bemutatódhatna,
Maga s társai ügyében szólhatna.
Vizsgálja a kerek, pompás teremben,
Követek s tanácsosok házát szemben,
Miként, két ház, Rotonda két szárnyában,
Külön ülésez törvényhozásában.
Nézi a Rotonda remek képeit,
S benneki történtan nagy eseményeit.
Látja, miként Franklin közből, jobbfelől
Jefferson, állva mind, s Adams balfelől,
Függetlenség javallatát olvassa,
Ötvenkét követ előtt : s hogy hallhassa,
S értse mindenik, a nagy tárgyra, ülve
Figyel, az olvasó felé szegülve.
Hancsek Jánosnak előlülősége,
Csendet fenntart ; s főleg az ügy szentsége.—
„Ezért, — kitörnek Ujházi szavai, —
Mi sorsra juta Perényi, Szacsvai !
Kik, fájdalom ! ilyent irni, valának
Merészek, s rendek előtt olvasának,
A mi Filadelfiánk, Debrecenbe,
S minket döntének ilyen kietlenbe !“ ---
Látja tovább, Yorktown bevételével,
Cornwallis, mint vonul, vert seregével,
Mint indul vissza az angol táborra,
Midőn Vashington, s egész tisztikara.

Űzi lóháton, s közöttük, mellette,
 Mosolyogva fiatal Lafávette. —
 E kép alatt, az ifjú Keményi
 Könyeiben remegének tűzfényi. —
 Látja amott, a legnagyobb tüneményt,
 Győzelmesben a legnemesebb jelenményt,
 Miként Vashington, országgyűlésében,
 Lelke alkotmányos, szent érzetében,
 Leteszi a korlátlan főhatalmat,
 S kivív neve, legdicsőbb diadalmat,
 Megtart, Napoleon, Caesár győzelmével
 Vívott szabadságot, Cátó erényével:
 Dicsőbb, győzelem, Auszterlitzinél,
 Dicsőbb, egy konzul diadalmentinél!
 Miért Vashingtoné, tiszteltebb leve,
 Mint minden világhódító neve.
 Az emberiségnek, a sok Attila,
 Anyi istenostora, istennyilla!
 Ha, rémek, Csingiskánok, Tamerlánok:
 Tisztelt nevek: Hunyadi, Kapisztránok;
 Midőn vasszivű Alba, s más hercegek,
 Természtől bélyegzett szörnyetegek.
 Oráni Vilmos, Nassavi Lajosok,
 Sok elvérzett Lajos, vándor hajósok,
 Népimádta, történeten nagy nevei!
 Őnázdozó erény szent emlékei!
 Régulus, honból fenséges távozó,
 Zrinyi, a térden is ölvé kárhozó. —

Miként lépik, ezt is szemléli végre,
 Penn, fa alatt, Indokkal szövetségre. —

Látta, s erre könyei hullottak,
 Mint szállnak partra lengyel vándorlottak,
 Hatszáz haton : néhány nő, s gyermek, velek :
 Kiket elhozának kedvező szelek.
 Mely népcsoport, itt egy új jobb hont lele,
 Kiket ide Pronzinski vezérele.

Ezek, s az ő sorsa hasonlósága,
 Arcának s lelkének mély komolysága. —

„Oh! szerencsésebb sors üldözöttjei!
 Mint én s társaim, e föld vendégei,
 — Szól Ujházi — : Nektek van városotok,
 Kobzott helyett, jószágotok, házatok.
 Bár, ha a végzés ide határoza,
 Elébb Ujházit, mint Prondzinskit hoza!
 Akkor Prondzinski, a ti vezéretek,
 Mint fiatalabb hős, úgy jött veletek.
 Ti! kik minket ide megelőztétek,
 Elzúzott életet újra kezdétek.
 Néktek honfájdalmatok begyógyula,
 Kiki új föld, új éghez honosula;
 Magaután hagyván sok szép hazug hirt,
 Mely lelkébe hét szín csalfa reményt irt.
 Rátok nem néz annyi szem keseredve,
 Mint rám; ti megvagytok már telepedve,
 Az emberiség ez új világában,
 Sok újjá teremtettt népek honában.
 Hová vágyni, ifjú soha le nem hágy,
 Nem ijeszti se Oceán, se honvágy :
 Hová sokat hoznak tündér álmai,
 Sok honja vesztetteket fájdalmi.

Mert Európában jogok s vallások
 Nyomva volt. Megérlelék a nyomások.
 Kik, bámulandó, miként népesülnek
 S boldog polgárokká mint egyesülnek. —
 Vajha! én is, mint ti, már fiaimmal,
 Szánthatnám itt földemet tulkaimmal!
 Lenne itt, volt fényes főispánságom
 Helyett, a szabadság, új boldogságom.
 Mint Koscinskó, mivelném kertemet.
 Gereblye váltaná fel fegyveremet.
 Neki szobrot emeltek itt, tanulók.
 Én majd egy zöldfa árnyában kimúlok. —
 Oh! bár, ha nemzetemtől elszakadnék,
 Lenne nemzetemből is, egy ivadék,
 Mely fenntartaná szép, édes nyelvünket,
 Fentartaná itt is ős nemzetünket!
 Tudná, hogy évezred viharai
 Után, itt élnek magyar utódai,
 Kik láták forradalom iszonyait;
 Láták az Oceánt, s dühös habjait.
 S most lakják Amerika dús rónáit,
 Látják szabad polgárok millióit. —
 Nekünk, kik sok hideg népet nézhetünk,
 Oly meleg, oly erős, nemzetérzetünk. —
 Én tudom, tanusítja önérzetem,
 Hogy nagyjainak emlékét, nemzetem
 Szereti, büszkeségig, tiszteletben
 Fentartani, a világtörténetben,
 Ha letűnt bármely szereplő, teréről,
 Ne felejtkezzen, egy újkor, nevérol. —

Elhallgat. Kisérik leghűbb társai,
 Kik közt Keményi, és két önfiai.
 Az Elnöki elfogadás óráját
 Várván: mig ezen országház pompáját
 Nézi Ujházi, lel egy irományra:
 Melyszerént Ross tábornok zsákmányra
 Bocsátja Vashingtont, és a Kapitolt
 Felgyújtván, azt, s mindent szétzúzott, rombolt,
 A szabadság kivívott napjaiban,
 Az angol düh boszus viharaiban.
 Bár, néhány nap multával, hatalmából
 Kiszabadúlt. Szebben költ ki hamvából,
 Később. Noha az angol tábor-dúlás
 Borzasztó volt. Vandalusi pusztulás.

Sok egyéb bámulandó tárgyak között,
 Egy, feltűnőleg szemébe ütközött.
 Lát márványban egy képcsoport remekét,
 Az „Algirnál elesettek“ emlékét,
 Az épület két grádicsai között,
 Mit az angol vagdalt, összelődözött.
 Nincs is kipótolvá ezen rombolás,
 Csak talpára vésve ilyen felírás:
 „A Brittusok által megcsonkított.“
 Melylyel, a szemlélő útasítatott.

Ujházi erre sohajtva éreze.
 Csonkúlt honvédeire emlékeze. —
 Mig ezeket nézi. Egy történeti
 Képtárra szemeit merően veti.
 Meglátja, rendre a magyar csatákat,
 A sok ezernyi nyargaló kozákokat.

Ütközetre kiállt roppant sereget.
 Itt Görgeit, ott Paskevicsherceget.
 Klapkát, a feladó békealkuval,
 Egyezve, Komáromban, Haynauval.
 Látja magát is, ugyan Komáromban,
 Vívni a Vág-, s Duna közti ostromban.
 Elbámúl, látja hona eseményit,
 S könyekre fakadva, kérdi Keményit:
 „Mit látok itt, hű fiatal barátom?
 Ha itt is ütközeteinket látom:
 Melyik ország? Melyik tenger, világrész?
 Hová el nem hatott már a magyar vész?
 Melyik hirlap már, melyik nemzet nyelve
 Nincs, szerencsétlen háborunkkal telve?
 Né! Kis Sándor itt, halálos sebet kap!
 Mely hiven van adva, a temesi nap.
 Gyászeset itt is hat rokon-keblekre?
 Nemzetbukás, hat messzi nemzetekre?
 Édesül ez által, a keserűség.
 Vigasztal az ilyen világhírűség. —
 Valahányszor vészpróbák, kísértetek
 Napjai jöttek, mint mí, siettetek,
 Dicső elődink! megmenteni a trónt.
 S im! utóditok imigy vesztenek hont!“
 Így szól. S mint eddig, kétes reményekben,
 Élvet lél lelke most, üres képekben,
 Magyar címerben, nemzeti színekben;
 Itt kömöszetek-, ott fafestvényekben.
 Könyei nedvesítik a rajzokat.
 Mig kíséri a nyert s veszített harcokat. —

Ott Nagy Sándor, bár menekülést nem lát,
 Vívja a szörnyű debreceni csatát.
 Itt ez, a piski-hidi csata vala.
 Amott, Verbásznál, Guyon diadala.
 Keményi, lát imitt, honvéd ifjukat,
 Váci hidon mint viszik az ágyukat,
 Ráfeküve, s köpenyekkel takarva.
 Görgői, ekkor vész még nem zavarva,
 Átmentet rendez, bibor öltönyében,
 Most még ingadoz kételkedő lelkében.
 Itt! a fegyverletétel, Világoson. —
 Keseredve néz sorsára jajosan
 Némely huszár, és lovát, némely magát
 Döfi keresztül; más eltöri kardját.
 Kétségbeesés harcát vívja ott Kmetti,
 Lugos előtt, s Lugoson késlelteti
 Az orosz-osztrák nyolevanezerét:
 Mig ez, szétveri utolsó erejét.
 Végig védett Orsovánál, végtére
 Lépik Visovszki át, török földére.
 Ime! Pécs pompás nagy templomában,
 Több úri nők csoportja, gyászruhában,
 Áldoznak Magyarhon védasszonyának,
 Drága bibort vonnak Szűz Máriának
 Oltárára, s előtte letérdelnek,
 A veszély távoztáért esdekelnek,
 Tömjénezőt, nyílt sohajtó melleket
 Emelnek hozzá fel, s kapcsolt kezeket. —
 De az istennő mutat hidegséget. —
 Miért mondák ki a „függetlenséget“?

Tulzó lelkesültek? Ezért elfordul:

S megbántódva tekint reájok, mórdul!

Mig mindezt, s többet vizsgál bámulása:

Itt felsajdul Ujházi fájlalása. —

Kit lát itt? Battyáni Lajost, szekeren. —

Miként kísérik Pesten, sok ezeren.

Ő lelkében nem, de testében gyengül.

Főpap barátjának jobb vállára dül.

Látja ugyan itt vérpad emelvényit,

Kisérik Csányit, Szacsvait, Perényit.

És — meglátja az aradi napokat.

S nem birja tartóztatni a jajokat! —

Mig, ezek látása után, elámul:

S az utolsó képre némán elfogul,

És ezen képtől alig elvonható,

Ő, és körülötte minden, hallgató.

E közben a hű ifjú férfi, Tochman,

Ujházit hagyván szenderült nyugtában. —

Körében a fiatal Keményinek,

S két fia, Amerika reményinek,

Kit, mindkettőt, ezelőtt kilenc évvel,

A gyermekek közt, katonáknak nevel;

Hogy atyjok honfi lelke, kardjokba is,

Az vilanyozzon a védharcokba is.

Tochman félre vonul kissé magára.

Fájdalom búsonga mosolygásában.

Keserűn lelkét, így önti szavában:

„Ha a sajtójósda Pythiájának

szájára néhol lakatot is vetnek,

Oly kutató birái a nyomdának,

Kiket erre hittel is felesketnek :
 De, a te trombitádnak, oh szárnyas hir !
 Semmi erő ellenállani nem bir ;
 Nem úastársa, nem száraz, Oceán ;
 Te útazhatól mind hajón, mind postán.
 Ha hideg tisztelgést csikarnak mások,
 Téged kísérnek örömrivalgások ;
 Szárnyadon útazik erényes lángész,
 Kit tengeren túl üldöz két világrész ;
 Kit kiadni nincs tör, kard, nincs hatalom,
 Bár kérje kettős északi uralom.
 Alattad, tekenősbéka, a gőzös.
 Gyorsabb vagy, mint Pégazuson futó hős.
 Te kőszálból is fakasztol szóforrást,
 Elégíteni a szomju újságvágyást.
 Téged teremti könnyenhívés magának,
 És mosolyog, mint házi bálványának :
 S a ki tégedet tőle elvitatna :
 Az csak is boldogságának ártana ;
 Midőn boldog egy képzelt szép világba,
 Visszavonná egy cudar valóságba.
 Bár, a mi ma, dicsőség szédelgése,
 Az, holnap Oceánba könyezése,
 Hajóban ingó, beteg émelygőnek,
 A szép álmok világában élők. —
 Istennő ! könnyenhívés szépleánya !
 Te, a boldogság végcsepp maradványa.
 Remény nővére, oh be durván tennék,
 Kik nem hinnének nektek, bájistennék !
 Hir ! szívtavaszsa, te jó reményeket

Felköltesz, mint szép virág-egyleteket.
 Jóval elébb hiszen ifjuság és nép,
 S boldog, mielőtt a valóság belép. —
 Hány várt ágyuk, bombák döntenek későre?
 S te késő valót hirtelsz előre.
 Téged, se száműzni más égályára,
 Nincs hatalom, se felhúzni máglyára.
 Nincs nálad tilalma semmi titoknak.
 Ingyen hirnökösködől millióknak.
 Mi jót, bérencek, adnak csak salakban,
 Te, hogy gyógyíts, öntöd mesés alakban.
 Te Mezofántenál is, több nyelvet tudsz.
 Te, mint szép lány, csókolva ígérsz, hazudsz.
 A sors szájából a komoly igazság,
 Nem oly édes, mint tőled a hamisság.
 Te még akkor is, ha édes mesékkal,
 mint gyermekeket holmi csemegékkal
 Ámitol: felemelsz lenyomottakat: —
 Te! kit semmi szó leírni nem képes,
 Te ezer színű, te ezer arcképes,
 Hir! vidd Magyarhonunkba e sorokat,
 Vidd, világfutára; villanyszárnyu hir!
 Mondd: szabadságnak, e föld bölcső, nem sír.
 Mondd meg, itt települtek honfiai;
 Itt él Ujházi, s neje, két fiai.
 Itt élünk mi komáromi csapatja.
 Keblünket bár most még honvágy szaggatja,
 Valamint, fájdalom, hogy hont vesztettünk,
 Öröm, hogy e földön újjá születünk.
 Mondd meg, hogy itt, száműzésünk szabadság.

Gyermeink jövője itt, boldogság.
 Nem lesznek ők, új vágy fényes tárgyai,
 A világ nagy városinak bámai;
 Mely élet oly színű, mint a színészé,
 Tárgya más gyönyörének, s hideg észé.
 De, mihelyt leszáll a pompás szinpadról,
 Ismét vándor, szegény, búsong hon s lakról.
 Hir! kérjed, rokoninkért is, Palmerstont,
 Eszközölje ki számokra is e hont;
 Ő mindég ugyanaz, ifjan, vénen nagy,
 Vésztengerben, merülhetlen tengernagy: --
 Ha Castlereagh, haladás horgonya,
 Palmerston annak titkos gőzkatlanja.
 Ifjú Európa, él Palmerstonban,
 Rokoninknak Vashington, ő Londonban;
 Oly boldog, mily Ujházi szerencsétlen;
 Nagyok baráti is: Stuárt, Brighth, Cobden;
 Nem, mint csak én, Diósi és Keményi:
 Azok kompász irányi, csillagfényi,
 Sztambul, London, Vashington hajóssinak,
 Nép mai, világhirű Lajóssinak,
 Akár élnek, akár elvérzettenek,
 Ügyre világháldozatot vittenek.

Ily nagy szavak után, hallgat sohajtva! —
 Az elvesztettet még egyszer óhajtva. —
 Ezalatt Ujházi is, kezd eszmélni.
 Bú-álomból felkél, újra szemlélni.
 Tünni kezd lelkéről a leverő láz,
 Mert szemébe tűnik az elnöki ház,
 Mely ma a világ első palotája,

Egy hajdani Róma Tuileriája!
 Mint a mai Bonapárte Lajosé,
 Dicsőbb, mint Budán volt Mátyás- s Lajosé. —
 S mivel, az elnöktől kitűzött óra
 Jelen is van: felmegy a folyosóra. —
 Bámul; s bámulása nemes érzettel
 Vegyülve, rokon egy szent tisztelettel.
 Mert, bár nem királyi palota e ház,
 De rá egyszerűség, nagyságot ruház.
 És mivel ez, szabadság épülete,
 Római, s még inkább hellen, ízlete.
 Bájol magához meleg vonzalommal,
 Előnt, nem félelemmel, bizalommal.
 Udvara, nem udvaroló sok hintós,
 Domború, gyönyörű, zöld pázsintos.
 Nincsenek testőrök, fegyveres járdák,
 Sem formaruhások, sétáló várdák.
 Sem a közelgető ősz Ujházinak,
 Sem ötet kísérő más társainak,
 Sem fiatal szakállu Keményinek,
 Ujházi fiai vezetőinek,
 Nem áll ellen senki, se mórd szemhunynyal,
 Se szuronynyal, avagy megvető gúnynyal.
 Egy legény, az elfogadó terembe
 Bevezet, bejelent, s jó vissza szembe,
 Az elnöktől, csak egyszerün izenve,
 Hogy egyszerre itt leend megjelenve.
 S ki e férfi? Szabadnép elnök, Taylor.
 Milyent most csak egyet mutat fel a kor;
 Ki egyedül jó, nem konzul társával;

Vashingtonnal kevély, mint ők Rómával;
 Scipiollal, Poplicola, Brutussal,
 Fábricius, Camillus, Metellussal,
 Ha büszke volt Róma, Fábiussával;
 Áthéne Periklessel, Solonával:
 Büszke Vashington is Vashingtonával,
 Szelid, komoly tábornok Taylorával.
 Taylorban Ujházi oly férfiút vár,
 Kit tizenöt millió szabad polgár
 Választása emelt e főtisztségre:
 Nem jelelé ki, ezen elsőségre
 Születés; miszerint az emeltetik
 Trónra sokszor, ki arra nem születik;
 S ha igen: az, csak természet játéka.
 S ha van egy negyedik Henrik, egy Tráján:
 Hány Károly van? Hány Tibér, Domitián?
 Hány VII. Ferdinánd, szót, esküt, trónt,
 Királyi nevet, minden szenynyel bevont?
 Elnökség itt, nem vaksors ajándéka.
 Nem adják külhatalmak aranyai,
 Romlott, seprőnép vásárlott szavai;
 Nem! csak önnön személyes előnyei,
 Kitűnő erényei, érdemei.
 Ilyen saját, nem öröklött tulajdon
 Által nyerhet elnököt e szabad hon.
 Szók millióit nem szuronyok túrják,
 Melyek a törvény szemeit kiszúrják.
 Szónokot itt némit csendőr, katona?
 Siketít ágyudúr, dobzaj, harsona? —

Ily elnökség körüli szemlélődés,
Találkozás előtt, fontos tünődés.

Néhány percek múlva, meg is érkezett
Az elnök, mindennek szorítva kezét,
Őszinte, nyílt, ajánló nyájassággal,
Milyen öszhangzó, ily köztársasággal.
Nincs más külső érdemjel, s címezete,
Csak félvilág bizalma, szeretete.
De mely drágább, koronák gyémántjánál,
Védőbb is, országa Oceánjánál.

Ujházi, közel szemközt állva vele,
Szívreható, rövid kérést emele,
K o s s u t h, és többi társai nevében,
Amerika szabad intézetében,
Hogy, mint ők, védelmet s új hont nyerjenek,
S más polgárok jogaival éljenek.

„Oh, e nagy hon első tisztviselője!
— Így szól — : Neved s érdemid tisztelője
Jött hozzád, Elnök! kinek gondviselés
Oly részt ada, milyen e tisztviselés,
Kit ennyi millió, szabad szavával
Megbiz, sorsa fölötti kormányával,
Hódol bizalmával, mit bár mint igaz,
Más, szolgálai lelkekből ki nem csigáz;
Kit terhelni sok szóval nem akarok:
Mi vagyunk, a szerencsétlen magyarok,
Én Ujházi, kinek hirleltebb nevem,
És szerencsétlen sorsom, mint érdemem:
Ezek, velem, komáromi társaim.
Ezek itt, hontalan két kis fiaim. —

Ne kívánjad, hogy a gyászt lerajzoljam,
 Mi vész érte honunkat, elsoroljam.
 Ki az, ki ily rajzban el ne némulna?
 Szava közé, könye kinek ne hulna?
 Mi, az Oceánon túlról érkezünk,
 Mi honvesztettek, honért esedezünk,
 Magunk, és vándor társaink nevében,
 Befogadásért e nagy hon keblében.
 Meszsziről jövünk, hol saját nyelvünk szól,
 Kárpát százhusz mértföld félholdja alól.
 Mit vesztettünk! Magyarország, egy kincstár.
 Nincs nála, szebb ég föld, kövérebb határ.
 Vérrel szerzette a magyar, Magyarhont,
 Ezer évig védte e hont, és a trónt.
 Imádott néki hazája, királya,
 Ha fedi Szent István szent koronája:
 Elveszhetlen kincs ez, mit idő se bánt:
 Ha más koronába olvad, ott gyémánt.
 A kit nem szentesít ez ő s korona,
 Annál, nem törvényes, Magyarhon trónja.
 Mit vesztettünk? az leirhatatlan kincs.
 Melynél szebb, gyönyörűsegebb föld nincs. —
 Mi ajánljuk kegyed pártfogásába
 Több társainkat is, kik Ázsiába
 Vonulva, ha a végzések engedik,
 E végmenedéket fölkeresendik:
 Mint Kossuth, maga, a volt kormányzónk,
 Ki most velünk, e nyomorban osztozónk:
 Révre vágy rongált hajónk, révre testünk,
 Ha hont nyerünk, mit ily meszsze keresünk.

Honnan ki nem zárának nyílt partjaid.
 Nem leszünk hűtelen polgártársaid.
 Legyőzött minket tenger, forradalom,
 Le árulás, belhad, kül nagyhatalom. —
 S ha nem vak-történet, a világ léte;
 Nem Sisifus köve, népek élete;
 Ha van egy bölcs világ igazgatója:
 Az légyen e szabad nép fenntartója.
 A dicső sor, melyben ma végső Taylor,
 Vashington óta, légyen végetlen sor.
 Tündököljenek abban Jeffersonok,
 Ádámsok, Madisonok és Jacksonok.
 És, hozzád, nemes tényed önérzete,
 Szerencsétlenek legszebb köszönete.
 Jutalmazzon nagy lelke, öntudója
 Jóságodnak, mint leghűbb tolmácsolója.
 Ha isten kezében egy végzéskönyv van:
 Honunk jövője abban nem iratlan.
 Itt, minket előznek jótétemények.
 Miket mivel háláljunk mi szegények?
 Üres hálánk, csak oltárról füstölgés,
 Csak köszikláról, az égre gőzölgés.
 De minél szegényebbek szózataink:
 Áldásdúsabbak mély óhajtasaink!“

Emberbaráti vendégszeretettel
 Fogadá az elnök, meleg részvétellel,
 Taylor, nem csak e szabad társaságnak,
 Egész ismeretes mivelt világnak
 Köztiszteletében álló, nagy férfi,
 És szerencsétlenekhez világhonfi.

S mint egykor, Monroe, Lafayettenek,
 Kit a szabadságügy szent lángja gyújta,
 Köszönő s elfogadó kezet nyújta
 Ujházinak, idő-, harc-, útedzettnek.

„Nyitva állnak e szabad föld partjai,
 — Mond Taylor, üldözött menekülőknek, —
 Nyitva emberbarátok védkarjai
 Néktek, szabadságért vérrel küzdőknek.
 Szabad Amerika, mint lég, mit szívtok,
 Szabad menhely, mint a föld, mit tapodtok.
 Szabad nemzet idvezlett vendégei!
 Világhirű harcelszánt vitézei!
 Rövid s egyszerű hozzátok szólásom,
 S bizalmas, mint meleg kézszorításom.
 Oszlassátok a hosszas aggodalmat,
 Gyógyítsátok a keserű fájdalmat,
 Kötözzétek a sebeket, magyarok!
 Átmentek fölöttetek a viharok.
 Ki ne ismerné ma már a Magyarhont?
 Mely magára oly köz rokonszenvet vont?
 Ki ne tudná nehéz dicső napjait?
 Mikkel nyeré történet fénylapjait?
 Ki ne tudná e nép menekültjeit?
 Harcban s vérpadon elvérzett hőseit?
 Idegen föld tűzhelyén, vendégi jog,
 Egy kölcsönös bizodalmi szent zálog.
 Elűzni, vagy kiadni, menekültet?
 Megsértne minden emberi érzetet.
 Mint fájlalom mostoha vészeseteket:
 Úgy örvendem ideérkezéseteket.

Hová békésen elhozott a gőzös.
 E hon minden joga, veletek közös,
 Közös leend áldása, javadalma.
 Kihutáhiából is, vagy Bursából,
 A nagy száműzött Hannibál lakából,
 Vajha Kossuth, a volt kormányzótok is
 Itt lenne, s minden vándor-társatok is.
 Én osztozom azon szánakozásban,
 Miként Kossuth, és menekült társai,
 A száműzési, hosszú vándorlásban,
 Még nem lehettek honom polgárai.
 Ti! reméllem, vendégszeretetünkkel,
 Szabad alkotmányos intézetünkkel
 Nem fogtok lenni elégületlenek,
 És több rokonitok se leendenek.
 S hogy szóm, ne maradjon üres szép szónak,
 Beváltom ezt, tekintvén szent adónak,
 Ha isten őket mind Ázsiából,
 Hozzánk vezérli, mind Európából,
 Hogy e hon élvét együtt kóstoljátok,
 Kapcsolandják magokat tihozzátok.
 Miután Feketetenger mejjéke,
 Az ifjú zultán Medsid menedéke
 Helyett, a száműzött elnök, társival,
 Lakját osztja, ide jött rokonival.“

Szót végez. Újra kezét szorít keze.
 S az új honfik sorsával rendelkeze.
 Legelébb enyhítvén ebéd ízével,
 Beteg lelkeket bor-balzam szeszszével.

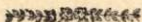
Taylor neve él nemzetünk ajakán,

Mig egy magyar él Árpád Hunniáján. —
 Mig van fővezér, kiről, bár sírba lép,
 Hogy él, harcol, győz, hinni szereti nép,
 Mi ellenben van olyan is, ki bár él,
 Azt hiszi, nem él, s hogy él, attól fél. —

Én végzem kis művemet, e nagy névvel.
 Én, ki ennekelőtte, majd húsz évvel,
 Ily költöző hatszáz lengyelt daloltam:
 Hogy lengyel sorsra jusson, nem gondoltam,
 Tíz századig független ős nemzetem. —
 És, sorsát ne könyezzem? — Nem tehetem. —
 Más névvel elé jött, az akkor dalolt.
 Most, Ujházi, ki akkor Prondzinki volt.
 Sőt, e kettőt, egy harmadik, más névvel,
 Ily sorsban, előzőtt kétezer évvel,
 Énéást, Kárhágó és Róma, mint hon,
 Így fogadta, mint e kettőt Vashington. —
 Mutatja, mit szül népek szabadsága,
 Kárhágó, Róma, Vashington nagysága.
 Példákat ad mult, jelennek, jövőnek.
 Ezredek, percei, a nagy időnek.
 De, bármily régik, a szerencsétlenek,
 Egy édes fájdalommal érdeklenek.
 Ha önsorsunk is olyan, mint az övék.
 Szívet melegít néma vers, köemlék.
 Nincs hasonló fájdalom, honvesztéshez.
 Nem közelít más érzés, ez érzéshez.
 Nékem is volt részem a nyomorokban,
 E honunkra áradott viharokban.

Hogy muzsám sajkája vesztegle, révben :
 Nem dalolt mást ennél, e gyászos évben. —
 Te honfi ! ki olvasod e sorokat,
 Ne kárhoztass némely gondolatokat.
 Gondold meg, miként írónak a veszély,
 S idő, mikor irt, óvakodó eszély,
 Mi biztos középútat parancsola ;
 S ő kényszernek fájdalmasan hódola ;
 Lelke sugalma megtagadásával.
 Magas erények nem méltánylásával. —

vége.

1. Hovárinnar áttunda vaxandi, rýðben;
2. Hovárinnar áttunda vaxandi, rýðben —
3. Hovárinnar áttunda vaxandi, rýðben;
4. Hovárinnar áttunda vaxandi, rýðben;
5. Hovárinnar áttunda vaxandi, rýðben;
6. Hovárinnar áttunda vaxandi, rýðben;
7. Hovárinnar áttunda vaxandi, rýðben;
8. Hovárinnar áttunda vaxandi, rýðben;
9. Hovárinnar áttunda vaxandi, rýðben;
10. Hovárinnar áttunda vaxandi, rýðben; —

